

REDACTIA

Arad, Ueak Ferencz-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Anstro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 6 an . . . 10 "
pe 3 an . . . 5 "
pe o luna . . . 2 "

K-ri de Dumineca pe an
4 coroane.

Pentru Romania si straina-
tate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se intoarzi.

TRIBUNA

ADMINISTRATIA

Arad, Ueak Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

pe un sir garmond: prima
data 14 bani; a doua oara
12 bani; a treia oara 8 b
de fiecare publicatiune.

Atat abonamentele, cat si
insertiunile sunt a se plati
inainte in Arad.

Telefon pentru ora: si comitat 502.

Brisic nefrancate nu se primesc

Biruinta adevărului.

Deși încet și greu, adevărul străbate și dreptatea ajunge și ea biruitoare. Nainte cu șese-șapte ani stăruința Românilor de a vorbi în limba lor maternă producea între Unguri adevărată revoluție. Astăzi dela Bistrița începând, și trecând peste Dej, patria șovinistului Bánffy, și până în Lugoj, Românii pretutindeni și-au cucerit și în fapt dreptul care până acum era numai pe hârtie. Ei vorbesc pretutindeni românește, ear șovinistii n'au încotro: au trebuit să desarmeze în fața legii și mai ales a bărbaților Românilor.

* Ba în adunarea dela 13 Februarie n. a congregației Aradului s'a întâmplat un lucru nemaî pomenit: *luptei aprige a Românilor împotriva ticăloșilor dela comitat s'au alăturat și elementele maghiare cele mai valoroase și absolut independente din congregație.*

După-ce redactorul nostru *Russu Șirianu* arătase documentat cauzele adevărate ale lăcirii socialismului: mizeria economică, destrăbălarea administrativă și isprăvurile unor agenți păcătoși ale căror uneliri erau în *șarabă de administrație*, crezându-se că astfel poporul Român se va demoraliza și se va despartii de fruntașii lui firești, a luat cuvântul avocatul Dr. *Lázár Zoard*, kossuthist, și într-o vorbire nu se poate mai energetică a arătat dinsul, *ve hasa celor-ce a răzvit și știe bine*, o mulțime de ticăloși și iara de legi săvârșite de cei chemați să fie executori ai legii și pazitori ai dreptății. A învinsat îndeosebi asupra celor-ce au prece-

dat *vărsarea de sânge dela Șepreus*, spunând că acolo poporul (român) e harnic și blând, că atât administrația locală cât și cea centrală a făcut multime de nedreptăți (li-a înșirat pe rînd în culori nu se poate mai vii) încontra poporului, care de geaba s'a jeluît în toate părțile... *N'ar fi fost deci nici o mirare, dacă poporul s'ar fi revoltat, căci ce să faci săracul când nicăiri nu i-s face dreptate?* De fapt însă poporul și atunci a fost liniștit și fără nici un motiv geandarmii au stăns șapte vieți s'au aruncat în doliu și mizerie atâtea familii.

Așa a zis dl *Lázár*, care trătește în mijlocul aceluî popor.

A declarat apoi că primește propunerea d-lui *Russu Șirianu* de a se alege o comisie care să facă o anchetă asupra mizeriilor de tot felul din comitat și nu-i nici d-sa mulțumit cu raportul vicispanului, care constată numai rēul, tulburările petrecute, dar cum bine l-a observat r.dactorul nostru — *nu arată cauzele și crede că lecuște tot trimițēnd asupra bieților oameni geandarmi și miliție.*

Tot în sensul acesta a vorbit și deputatul dietal *Hollaky*...

Și zădarnic mamelucit de frunte ai celor din truntea comitatului au cercat să slăbească efectul acestor oratori. Impresia generală a rēmās, că *au dreptate Românii când se plâng*. A făcut mare efect îndeosebi faptul când oratorii maghiari au impuiat celor dela cārmă că-și permit toate ilegalitățile, îmbrăcându-le în haina «patriotismului» și se întorc dela ori-ce propunere bună dacă aceasta vine din parte națională. Așa

nu se poate face nici administrație bună, nici vre-un folos patriei!

Dar nu s'a terminat cu atāta.

Ajunghnd rēndul la proiectele de buget ale comunelor, unde se comit cele mai multe abuzuri în detrimentul poporului, *Dr. Ioan Suciu*, care Sāmbātā a fost d'o strășnicie și agilitate extraordinară, a tras vēlul de pe șarlataniile comise: a silit pe protonotar să le citească în extenso proiectele aceste de buget. să vedem pe ce se risipesc banii satelor noastre (dintre cari unele plătesc dare comunală câte 120 și chiar 160%!).

Să fi auzit vuit. Ceata de notari și atāția nepricopsiți pricopsiți pe spinarea poporului fu cuprinsă de fiori... Până acum nu s'a mai pomenit ca în comitat să se cearnă proiectele de buget ale satelor. Ci simplu se vota propunerea comisiei permanente, ear aceea, se înțelege, propunea după-cum cereau notarii, acești «representanți ai ideii»...

Ear cum întocmesc notarii proiectele de buget și cum uneltesc pentru-ca sfatul comunal să le voteze și în ce chip le presintă la comitat (comițēnd falsuri!) a dovedit deputatul dietal *Dr. Hámory László*, care îndemnat de adevărurile descoperite de *Dr. Suciu*, a sărit și el asupra celor din administrație și a ilustrat pe larg isprăvile notarului din fruntașa comună română *Curtici*.

Ce senzație doamne, și ce torturi pe ceata slujbașilor: să li-se spună astfel de adevăruri crude. Sărit-a *Vásárhelyi László* să-și apere ciracii, rugat-a și vicispanul pe dl *Suciu* să nu mai stăruie a cere să se citească proiectele de buget. Dar *Suciu* al nostru a rēmas neînduplecat, și cum era pe basă legală, zădarnic roiu de slujbași cerea să se ho-

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

10

Crede-mē. Alexis, trist e lanțul ce te leagă de mine. Singura idee ce mă susține este, că ființele cari trăesc fără nici un țel în viața lor, mor în floarea tinereții. Fie ca șirul zilelor mele să se cearme cât mai curînd, dacă sunt condamnată de legile sociale a trăi făr' de tine. Adio!... Aud pasuri în sală... de-abia pot găsi un minut, unde să fiu singură cu suvenirul tēu... Îți rimit în acest adio partea cea mai iubitoare a inimii mele sdrobite.

Margarita.

Alexis ceti printre lacrimi acest răspuns duios al iubitei sale, și cu lacrămile în ochi el scrisese următoarea epistolă și o expedă surorēi tui cu rugămintē de a o înmāna Margaritei:

Mă iubita!

... e de natură a nebuni pe un... conține cuvinte de acele, ce... fuf, îl încântă, îl înduioșează și... de ceilalți oameni. Și eu... un regul adevēr?... După-ce... alte ori, după ce am analizat... care cuvēt, am descoperit în... atāt de mare că toată veselia... clipă.

... ești de fericirea ce produce... a l. iubit în lume, și cu toate... ar trebui să fie pentru tine... ator... contra suferinței, totuși

din scrisoarea ta respiră o dēscurajare fără margini. Ești tristă! tristă până a te gândi la soarta celor ce mor în floarea tinereții... Cum vrei dar, ca după o asemenea mărturisire din parte-ți, să mai pot fi fericit?...

Nu, draga mea, am fost crud înșelat când m'am crezut în stare de a răbda chinurile despărțirii. Zicându-ți adio, am sperat că voi asigura liniștea vieții tale și chiar parte pe a mea, dar ved că în zadar am pus o lungă distanță între noi doi. *De parte de tine*, inima mea se luptă cu dorul neîmpăcat, dorul care cuprinde o lume întreagă de suferinți. Il cunoști și tu, Margarita, acel chin ce sfășie inima și cât e de crunt. Crede-mē însă că el e mai puțin duros decât durerea ce simt, gândind la tristēta ta.

Iubirea mea pentru tine este un cult de adorare, dar numai dacă te-ai ști fericita, aș putea gusta vre-o slabă alinare. Imaginea ta, strălucitoare e și veselă, a răspândi asupra singurateței mele lucrul mângăitoare, dar întunecată sub vālul mahniciunei, ea întunecă lumina zilelor mele. O, scumpa mea Margarita, fă ca amorul meu pentru tine să fie un soare splendid: fii zimbitoare, fii radioasă la razele lui, și astfel îți promit să uit prezentul, uitându-mē chiar pe mine însumi.

Dacă ai vedea ce se petrece în sufletul meu, ai fi mândră că ai dēșteptat în el atatea mari și frumoase simțiri: iubirea, dorința gloriei, devotamentul, indulgența și aspirarea către un viitor ce ți l-am hărăzit vine dela tine, căci în fie-care din cugetările mele tu domnești singură, ai o dragălașe înriurire. Ai produs în mine o înviere morală și îți sunt dator mai mult

decāt cu viața, îți sunt dator cu dezvoltarea calităților inimii mele.

Ah! dacă am trăi pe timpul zinelor pe când aceste grațioase zeități protegiau destinul celor ce iubiau, și când ele ne-ar fi adunat la un loc pe amēndoi, ce mândră aureolă de fericire ar corona fruntea ta! Cāt de bine aș ști să realizez visurile tinereței tale! Ce inspirații minunate aș undi în zimbetul tēu! Ce nume strălucit de poet aș dobândi pentru-ca să'iu demn de tine. Vieța împreună ar fi pentru noi doi o comoară nesfârșită de cele mai gingașe simțiri, de cele mai ferbinte dēsmierdări. Lumea nu ar mai exista pentru noi și noi nu am exista pentru lume, căci am uita tot și chiar pe noi înșine ne-am uita în beția încântătoare a amorului.

Câte minunate visări de aceste am făcut în cursul călătoriilor mele! În frumoasele serii a primăverii, pe când plutiam pe Dunăre, de câte ori închipuirea mea te-au adus lângă mine pe podul vaporului, și prin efectul acelei iluzii dragălașe, măreța privescete a Carpaților imi părea de-o mie de ori mai poetică. La Dresda am vizitat cu tine galeria de tablouri. În vreme ce mă primblam în saloanele Muzeului, te simteam rezemată pe brațul meu, și admirarea mea pentru tablourile artiștilor renumiți creștia, căci tu mă făcea să descoper în c'e frumuseți necunoscute de mine până atunci.

Ce să-ți spun, iubită Margarita? În ei prezența minunelor naturēi, precum și în fața ductelor genului omenesc, inima mea te-a ciat la toate uimirile sale, și pretutindene birea mea te-a înălțat pe tine de supra tuturo.

tărăscă prin votare (aici-s tari sfârșarii!), vicișpanul a trebuit să dispună citirea actelor și astfel proiectul de buget al Curcieiului a fost — respins...

Vai ș'amar d'aci încolo de notari și alți flămânzi cari se infruptă din aceste bugete. Nu vor mai putea să umfle în fie-care an cu tot felul de poziții și aducând satele la sapă de lemn, pentru-ca în schimb să aibă ei de cheltuiala.

Și până seara, Dr. Suciu cernut-a toate aceste bugete.

Eată la ce s'a ajuns prin lupta desinteresată și bărbătească a fruntașilor români!

Greu și încet, dar în cele din urmă adevărul și dreptatea trebuie să-și facă drum.

Delegațiile.

Finanțele Bosniei. — Ședința plenară. — Prânz la Curte.

Arad, 15 Februarie.

Eri delegația maghiară a ținut ședința plenară, sub presidiuul contelui Szapáry Gyula. Obiectul de desbatere a fost: finanțele Bosniei. Din guvern a luat parte, contele Tisza ministru-președinte, baronul Burian și Pitreich ministrul comun și admiralul Spau.

După vorbirea referentului, Hegedüs Sándor declară, că vede cu bucurie micșorarea treptată a cheltuelilor, dar nu-l satisface prezentarea bugetului. Cere un budget care în toate privințele să fie controlabil.

Miklós Odón, e nemulțumit de legăturile economice subrede ce există între Ungaria și Bosnia. Cere sanare.

Ugon Gacor pretinde ca administrația Bosniei să nu fie condusă în spirit austriac, ci maghiar.

Wlassits Gyula cere explicații cu privire la autonomia bisericii greco-orientale.

Baronul Burian ministru comun de finanțe a ținut apoi un scurt program. Program minuțios — a zis — nimenea să nu-l ceară, pentru-că numai de scurtă vreme stă în fruntea guvernului Bosniei. A reflectat la toate întrebările.

După o scurtă vorbire a contelui Tisza ședința s'a terminat.

Pe cum se depeșează din Viena, atât delegații maghiari cât și cei austriaci a căpătat invitații la prânzul de Curte dela 20 și 22 l. crtă.

O gravă osândire.

Eri tribunalul din Budapesta, presidiat de Rónay Kamil, a dat verdictul în cauza procesul ce i-s'a intentat judeului de tribunal Soós Kálmán, acuzat că a cerut și primit mită, și lui Schwartz Ábrahám, acuzat că a mijlocit aceste mituire.

Tribunalul a aflat vinovat pe ambii și în consecință a dat următoarea osândă:

Soós Kálmán, dovedit vinovat în 5 casuri de mituire, 3 ani temniță grea și 5 ani lipsire de oficiu, precum și suspendarea pe 5 ani a drepturilor sale politice.

Schwartz Ábrahám a fost osândit la 2 ani și 6 luni temniță grea.

Ambii osândiți au rămas consternați și au făcut apelat.

În cercurile juridice verdictul a produs mare senzație.

Știri locale.

Prânz la Curtea Episcopescă. La prânzul dat Duminecă de P. S. Sa Episcopul Ian I. Papp au luat parte: Iosif Galu, George Telescu, Dr. Stefan C. Popp, Dr. Virgil Bogdan, Vasile Papp, Alexandru Pectican, Dr. George Popa, Ioan Beleş, Vasile Beleş, Gerasim Serb, Vasile Olariu.

Ear Lună P. S. Sa a avut la masă întreg corpul profesoral dela institutul pedagogico-teologic.

Profesor de limba română la Seminarul din Arad, în locul decedatului Ioan Petran, a fost numit dl Sever Secula, referent școlar.

Numirea este nu se poate mai nimerită: dl Secula a făcut excelente studii de limba română și așa zicând era indicat să i-se dea teren pentru a-și valorifica cunoștințele speciale din acest studiu.

Probă de Romană se va ține în fiecare seară la otelul «Vas». Aceasta în vederea halului comercianților români care va avea loc Sâmbătă la «Crucea Albă».

fapturilor Dumnezești și tuturor operelor care ornează geniul omenirii.

Astfel te iubesc și astfel te-oi iubi până 'n momentul când mâna morții mi-a închide ochii și mi-a înghețat inima.

Alexis V.

Peste o lună de zile Alexis primi un mie bilet, în care Margarita îi anunța sosirea ei la Paris pentru iarnă și îl ruga să nu-l mai scrie căci bărbatul ei începuse a da semne de gelozie. Alexis aștepta iarnă cum așteaptă un bo'nav primăvara, însă la fînitul toamnei toate speranțele lui cazură cu frunzele copacilor. Margarita îi trimise aceste câte-va rânduri, care îl făcură să zacă trei luni de zile în patul durerii:

„Alexis,

Cu moartea în suflet îți scriu aceste liniți... Uită pe Margarita, care de astăzi nu mai există pentru tine... Sunt mamă! Să întindem un văl negru asupra trecutului și asupra promiterilor viitorului... Adio! Adio pentru totdeauna.

Margarita.

VIII.

Cum se terminară fazele acestui amor atât de mare și de înflăcărat?

Francezii, cu caracterul lor vesel, zic: Tout finit par des chansons dans ce monde!

Iată cântecul final al romanului Margăritei:

Adio.

Adio! ah, nici odată
N'am gândit ca pe pământ
A mea inimă ntristată

Va rosti acest cuvânt,
Dar tu însăși, tu pe care
Te-aveam tainic Dumnezeu
Ai voit fără 'n durare
Ca să sting amorul meu.
Adio, rămâi ferice
Sterge din inima ta
Pe cel ce adio îți zice
Deși 'n veți nu te-a uita.
Te-am iubit cu dor ferbinte
Și astfel te iubesc că vreau
Să ved stins din a ta minte
Întreg suvenirul meu...

În urma acestui strigăt suprem și dureros al inimii, Alexis întreprinse o lungă călătorie prin Africa și America, iar în lipsa lui de mulți ani, Margarita, prinsă în toirile vieții căsătorești, deveni mamă de o gentilă și numeroasă familie.

Când se revăzură amândoi în salonul Alinei, care se măritase de curînd, focul patimii lor părea cu totul potolit și fie-care din ei părea că au făcut un vis frumos, la care se gândesc câte odată cu o zimbire înduioșată.

Margarita, încungiurată de copilașii săi, întinse o mână amicală lui Alexis și-i zise cu glas sincer:

— Alexis, vrei să fii fratele meu?

Alexis îi răspunse, depuind pe acea mână tremurândă un sărutat respectuos! 1870.

(Sfârșit).

REGRETABIL!...

Am înregistrat îndrăsneala ce și-a luat »Adevărul« de a prezenta lupta noastră d'aci ca și când ea ar fi pusă la cale de actualul prim-ministru al României. Am arătat d'asemeni, cum presa maghiară a profitat de păcătoasa denunțare, asmutînd în potriua noastră stăpânirea, și peste tot, prezentându-ne obștei ungurești ca pe niște »trădători« de patrie.

Se vede că gloria aceasta herostratică îi indeamnă și pe cei dela »Acțiunea« din București tot la asemeni fapte, căci într'un număr recent, de Duminecă, scrie și numitul ziar conservator un articol în care susține același sfruntat neadever.

Dl Sturdza a făcut să se voteze adică pentru școalele din Macedonia un fond de 600.000 ear pe noi, Arădanii, ne-a asvîrlit în brațele guvernului maghiar...

Eată păcatele dlui Sturdza.

De cea dintâiu acuzare, se înțel n'are nimeni să-l apere pe dl Sturdza nefiind nevoie de nici o apărare, că ajută cultura națională nu poate fi o virtute, chiar când ai face acest pentru a câștiga — popularitate, cum »Acțiunea«.

Cât ne privește pe noi, cei »a în brațele guvernului maghiar«, pe invocarea celor trei procese pornite triva noastră de guvern, ne mai pe să punem înaintea ochilor, confrății București încă și alte fapte, de pild noastră de Sâmbătă, dată în sala gației comitatului, despre care »CA Vidék« din loc scrie în numărul si 14 c următoarele:

»Discuție mai lungă s'a născut rui adresei de felicitare a noului ș. A fost interesantă, din punct de politic, atitudinea Valahilor, cari pus grozav împotriva lui Tisza, într'adever a fost spulberată v'gena v'erului« din București, care scrises o alianță secretă între naționali mâni din Arad și între Tisza«.

Cei dela »Acțiunea« vor lua o de aceste lucruri, și peste tot: au o de lupta pe care o purtăm noi prigonirile mai ce îndurăm, de cum ne expunem pentru cauza popi. Nu prea credem, căci dacă ar ave toate acestea o idee cât de palidă ar dori să înlătore pe dl Sturdza tere, s'ar sfii să facă aceasta u: arma detestabilă a străinilor del' v'erul«...

Alegerea dela Nădlă

Cu decretal regal datat la 7 l deputatul Kristóffy József a fost r pan la Sătmar. Mandatul dela Nădlă mas deci vacant și astfel în 2-mâni va trebui să se facă o nou

Guvernamentalii se zice că a didat deja pe Hász, inspector Kossuthiști se frământă în jurul a soane: Dr. Nagy Sándor și Dr. Mü advocați în Arad.

Cel dintâiu e tiner, activ, neab și are și bani, ear cestalalt — Mi-a avut odinioară, a cheltuit ca s două ori după olaltă. Are însă sp Justh din Macău și astfel stăruie e candidat.

Câmpul de luptă din Corea.

Londra, 12 Febr. Ziarului „Daily Mail“ i-se telegrafează din Cifu: 50,000 soldați Ruși au trecut riul Yalu și înaintează spre interiorul Coreei. Japonezii sunt deja în Seul, capitala Coreei, de unde au publicat un manifest, în care somează populația să se poarte liniștit.

Pod de cale ferată aruncat în aer.

Londra, 12 Febr. Ziarului „Daily Telegraph“ i-se depeșează din Shanghai: Mai mulți spioni japonezi au aruncat în aer un pod al liniei ferate Mandșuriene. Au fost omorâți 30 Ruși. În multe locuri Japonezii au tăiat firul telegrafic.

Cine a început ostilitățile?

Berlin, 12 Febr. Agenției „Volf“ i-se anunță din Tokio: În cercurile oficiale se zice, că Rușii au început prima dată ostilitățile. În noaptea de 8—9 Februarie a dat vaporul-fregată „Korajec“ prima lovitură de tun, lângă Ciemulpo. La acesta au răspuns și panziratele Japoneze.

Vapor rusesc aruncat în aer.

St. Petersburg. Generalul Alexei telegrafează, că în 11 l. c. vaporul de transport „Lenisski“ a sburat în aer. Capitanul Stepanov, mecanicul vaporului, 2 fochiști și 94 soldați au fost omorâți.

Berlin, Rușii sunt foarte abătuți din cauza perderilor de pe mare, dar în cercurile militare nu li-se dă o însemnătate mai mare, căci Rușii au fost dela început convinși, că Japonezii sunt pe mare superiori. Vaporul „Jenisei“, care a fost aruncat în aer, era contra-torpilor. Din cauza explozării și-au pierdut viața: 2 ofițeri și 99 soldați de rând.

St. Petersburg. Ziarul „Novoie Vremia“ anunță, că vaporul „Jenisei“ de-odată a făcut explozie din cauza unei dinamite sub vapor, care a aruncat întregul vapor, cu toți, ce erau pe el, în aer. N'a scăpat nici unul.

Câmpul de luptă din Corea.

Londra. După telegramele cele mai recente, luptă mai nouă încă nu s'a dat între Japonezi și Ruși. Japonezii debarchează în Corea fără nici o piedică. Ziarul „Daily Express“ primește informațiunea, că în Corea sunt actual 50—60,000 soldați japonezi.

Incident Ruso-Englez.

Berlin. Un vapor englez a transportat din Port-Arthur mai mulți chinezi. Pe marea largă un vapor de războiu rusesc a dat cu tunul în cel englezesc și a rănit 5 Chinezi. Rușii au oprit vaporul englez, dar comandantul englez își urmă drumul. Comandantul Rus rugă pe cel Englez să nu publice acest incident.

Anglia se pregătește.

Londra. Flota engleză se pregătește pentru ori-ce eventualități. Toți ofițerii de marină în concediu au fost rechemati, iar cei din rezervă au primit ordin dela ministerul de războiu să fie gata de plecare.

Ofițeri Austro-Ungari în armata ruscă.

Frankfurt, 14 Febr. ministrul de războiu rusesc a invitat pe ofițerii slavii, mai ales boemi, din armata Austro-Ungară, să între în artileria ruscă. Până acum s'au înștiințat 80 ofițeri, între cari și două coloneli. Acești ofițeri cer acum concedierea lor din armata Austro-Ungară.

Torpiloare și atacuri cu torpiloarele.

Vasele de războiu au tonaj de 15.000 de tone, mai mult lungime de 120 de metri și lățime de 23, iar mașinile lor au putere până la

21.000 de cai, ceea-ce le dă înălțime de 10—19 mile marine pe ceas (o milă marină — 1852 metri). Torpiloarele sunt lungi de 50 de metri și late de 5, tonajul de 100—200 de tone. Mașinile lor au putere de 2000—4000 de cai; pot face pe ceas 25 de mile, deci aproape 50 de kilometri. Un torpilor duce cărbuni pentru o călătorie de 2500 de mile, pe când vasele de războiu până la 5000; iar inercușătoarele chiurătate chiar până la 10.000. Torpiloarele sunt cu totul de oțel, dar cu părți subțiri, încât și glonții Manlicher îi pătrund, au câte 2 până la 5 tuburi de aruncat torpile, parte în apă, parte sub apă. Ca înarmare au tunuri cu tragere rapidă de calibrul 47 cent.

Torpiloarele se apropie de vasele dușmane și aruncă o torpilă, care explodând pricinuește de regulă nemicirea vasului atacat. Torpila e în formă de țigară, lungă de 5 metri și lată de 35—45 cent. Torpila are în lăuntru o câldare cu aer comprimat și o încărcătură de 90 kgr. de fulmitocoton. După ce-l aruncă, se deschide automat vasul cu aer comprimat și aerul pune în mișcare o helice care face să înainteze torpila c'o înălțime de 1000 de metri de minut, dar numai până la 400—500 de metri. Deci până la asemenea depărtare trebuie să se apropie torpilor de vasele ce atacă. În vârful torpilei e un vîrf ascuțit, care pătrunde în lăuntru și e în contact cu un balon de sticlă plin cu acid.

Izbind torpilor într'un chiurătate, vârful cel ascuțit intră în lăuntru și sparge calonul, iar acidul aprinde o substanță și produce explozia fulmicotonului.

Vasele se apără de torpilor, noaptea când stau ancorate, împrejurându-se la oare-și care depărtare cu o rețea de metal, care oprește torpila, și ori nu explodează, ori, dacă explodează chiar lângă el sau sub el. Rețele sunt de verigi de oțel. Sunt însă torpile cari taie rețelele. Apărarea cea mai bună e însă o veghere neadormită, ca să nu se poată apropia torpiloarele. De aceea se întrebunțează reflectoare electrice, cari luminează marea până la locul unde marea pare a se uni cu cerul. Dacă corabia zărește torpilor de departe, aceștia sunt pierduți, căci marinarii trag cu puștele, iar vre-un tun Maxim cu ghiulele și în curenț torpilorului ciuruit, se înecă. Dacă ajunge însă a se apropia, neabăgat în seamă, căci umblă fără lumini și fără șgomot, de regulă vasul e pierdut. Sunt vase mari cari duc cu ele câte mai multe torpiloare, și le coboară în mare numai după-ce apare la locul luptei.

Dușmanii mai de temut ai torpilorilor sunt distrugătorii de torpilor, cari au tonaj până la 500 de tone, putere de 8000 de cai și tunuri cu tragere repede de calibrul 7.5 cent. 5.7 cent.

Toate statele cumpără torpile dela Fiume (Ungaria).

DIN ROMÂNIA.

— Balul dela palat. Vineri a avut loc la palatul regal al doilea bal, cu număr mai restrâns de invitați însă.

Au luat parte d-nii ministri cu doamnele, membrii corpului diplomatic cu doamnele, înalții funcționari ai statului, ofițerii superiori și numeroase persoane din elita societății bucureștene.

MM. LL. Regele și Regina împreună cu AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Prințesa Maria au apărut în bal la orele 10 și jumătate.

Suveranii s'au întreținut mult timp cu invitații.

La cadrulul de onoare au luat loc AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Prințesa Maria și corpul diplomatic.

DIN BUCOVINA.

Serbarea dela „Junimea“. La serbarea societății românești „Junimea“ din Cernăuț au luat parte: prințul Hohenlohe, întregul eler cu mitropolitul, toată aristocrația bucovineană, în mijlocul lor se afla baronul Hurmuzache, Flondor, Gregorcea etc.

Au vorbit între alții: dl Novacovici, reprezentantul societăților din Viena; dl Moldovanu, din Pesta, din partea transilvănenilor oferind și o coroană de stejar; dl Bosianu, din partea societății Carpatine; dl Covata, îmbrăcat în costum macedonean, a ținut o frumoasă cuvîntare din

partea macedonenilor oferind „Junimei“ o coroană de lauri.

S'a dat un bal care a reușit în mod admirabil. Au luat parte la el toți reprezentanții, dl Florescu, secretarul Ligii culturale, precum și prințul Moruzi, Leon și Ioan Ghica.

NOUȚĂRI.

ARAD, 15 Februarie 1904.

— Balul comercianților români care se va aranja Sâmbătă seara în sala otelului „Crucea Albă“ din Arad va fi petrecerea cea mai reușită din câte au făcut Românii în Arad. Cel puțin așa se poate deduce pe d'o parte din preparativele făcute de comitetul presidiat de dl Sava Ruicu, pe de alta parte din informațiunile ce avem despre simpatia cu care publicul mare a primit invitațiile. Pretutendenți, în toate clasele societății române, balul acesta a fost salutat cu bucurie, așa că e absolut sigur: Sâmbătă își va da întâlnire la „Crucea Albă“ tot ce societatea română din Arad și din jur are distins.

— Din Talpoș au sosit ieri în Arad vre-o 40 țărani fruntași, implicați în procesul ce li-s'a intentat pentru pretensele tulburări — socialiste.

Primul nostru redactor Russu Șirianu a avut prilej să vorbească mult cu acești țărani deștepți și harnici. Din cele auzite și vorbite a primit impresia, că nu e vorba de agitații perverse socialiste, ci de nemulțumiri vechi și adânci. Și la tot cazul nu așa spun țărani că s'au petrecut lucrurile cum a povestit la congregație dl vicșpan, a cărui cercetare la fața locului a fost că într'adevăr a intrat în sat, dar n'a ascultat pe țărani, ci informațiunile li-a luat dela notar și liberu, cari au tot interesul s'arunce vina pe „uneltitorii socialiști“, pe când adevărul este că de două ani bieții săteni fierb de dureri și nedreptăți și au avut cu notarul necaz deja pe la 1892.

Vom reveni.

— Curtea cu jurați din Arad ieri și-a început sesiunea întâiu din anul acesta. Intre cetățenii orașului ieșiți la sorți să fie jurați sunt și trei Români: Dr. Petru Opre, Dr. St. C. Pop și Russu Șirianu.

Pe ieri a fost să se judece, dar se continuă și azi, nu caz de omor petrecut în Gurba. Verdictul se va da numai spre seară.

— Nouile tunuri. Se telegrafează din Viena. În 13 l. c. au fost arătate în arsenal nourile tunuri cu tir rapid membrilor din delegație. Delegații sub conducerea ministrului de războiu Pittreich, a ministrului de honvezime Nyiri, admiralului Spaun, și a mareșalului Kropatsek, șeful artileriei, au fos duși în arsenal, unde mai întâiu s'au dus la sala de presă, unde se presează tunul de curind turnat. Tot în această localitate s'a efectuit tăierea și formarea bucăților de curind turnate dela 1868 până în zilele de azi. Și pentru a demonstra mai clar diferența dintre tunul de oțel și cel de bronz, s'au adus ambele modele de tun. Cu cel de oțel s'a făcut 900, iar cu cel de bronz 600 de împușcături. Kropatsek a explicat delegaților, că un tun de oțel costă statului 4700, pe când cel de bronz nu costă decât 747 coroane. Această mare diferență de preț a decis pe ministerul de războiu să prefere tunul cel de bronz. În numele delegaților ungari Széll Kalmán, fostul ministru președinte, a mulțumit mareșalului Kropatsek pentru prelegerea ținută. Pentru clarificarea cesțiunei tunurilor, ministerul de războiu a tipărit și broșură, care fost împărțită tuturor delegaților. După broșura aceasta noul tun sistem Erhardt a făcut cu drept cuvînt senzație în lumea militară și a desarmat pe dușmanii tunurilor cu țevă mobilă. Noul tun e de 945 chilograme greu. Incercările au fost esecutate în Steinfeld și Budapesta cu un rezultat eseculent.

— Instalarea noului comite suprem al comitatului Hunedoarei, dl Ladislau Mara, se va face, precum spune, „Libertatea“ în 18 Febr. n. în Deva. După instalare va urma un banchet în onoarea lui, la care membrii congregației și

„BERLIȘTEANA“, asociațiune de ajutorare în Berliște.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai asociațiunii de ajutorare „Berlișteana“ din comuna Berliște sânt prin această convocați în sensul §-lui 26 din statute la

a II-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Berliște la 28 Februarie 1904, la 2 ore p. m. în localul asociațiunii.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea asociațiunii anului al II-lea de gestiune și notificarea membrilor de nou intrați.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decisiune asupra compturilor și darea absolutoriului.
4. Decisiune asupra profitului curat. 126 1—
5. Alegerea a 3 membrii în direcțiune.
6. Eventuale propuneri făcute amăsurat §-lui 37 lit. i.
7. Esmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Berliște, din ședința consiliului comun ținută la 12 Februarie 1904.

Direcțiunea.

Activa.	Contul Bilanțului.	Pasiva.	
masa în numărar	859.55	Capital social după 152 quote à 20 cor. = 3040 cor.	2707.90
inventariul marfei	2920.91	Fond de rezervă	511.31
spese de fondare	250.—	Creditori	1488.43
după amort. de 1/6 parte	50.— 200.—	Salare și chirie neridicate	207.33
mobiliar	239.45	Profit net	34.17
după amort. de 10%	23.95		
debitorii	753.18		
	4949.14		4949.14

Perdere.	Contul Profit și Pierdere.	Profit.	
salare	719.52	Venite din vinderea marfei	1377.81
chirie de trafic	28.—	Venite din interese	34.08
porto și trăsuri	128.08	Venite diverse	134.11
signațiune	19.50		
chirie	126.66		
interese	105.54		
diverse spese	310.58		
amort. din spesele de fondare	50.—		
amortisare din mobilair	23.95		
profit net	34.17		
	1546.—		1546.—

Berliște, la 31 Decembrie 1903.

Direcțiunea:

Dumitru Măgărin m. p., *Ioan Muntean* m. p., *N. Muntean* m. p.,
 director. comerciant. cassar.

G. Mioc m. p. *Iosif Murgu* m. p. *Ioan Măgărin* m. p. *Iosif Chirescu* m. p.

Bilanțul present precum și contul profitului și al perderilor esaminându-le conform legii și statutelor le-am aflat esacte și cărțile purtate în regulă.

Berliște, la 7 Februarie.

Comitetul de supraveghiere:

Georgiu Scafiță m. p., preș. *Dim. Goicu* m. p. *Joan Murgu* m. p. *Nistor Irimia* m. p.
Iosif Murgu m. p. *Simeon Măgărin* m. p. *George Irimia* m. p.

„**Mureșanul**“

institut de credit și economii, societate pe acții în **MARIA-RADNA.**

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire hipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Direcțiunea.

Industrie locală!

Serviciu escelent!

ALBRECHT ÁGOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

din luna Maiu 1903 în

ARAD,

Strada Salacz

(Casa Lócs).

Recomandă în atențiunea mult

on. public marele său

magazin de mânuși pentru bărbați, dame și copii

fabricat propriu, brăne, legături de stomac, suspensorii, șarșafuri de piele, irigatore și pânze de gumă, precum toate câte se țin de branșa asta, pe lângă prețuri estine. — Asortiment uriaș 1058 45—50

■ CROITOR ROMÂN. ■

În atenția publicului

bărbătesc.

Paltoane p. bărbați

potrivite anotimpurilor, pregătesc din cele mai moderne stoffe indigene și străine, după croitura de șic pe

laagă prețuri avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul M. On. Public semnez cu deosebită stimă 81 21—25

NICOLAU IOSIF

croitor bărbătesc.

■ ARAD, Piața Tököly. ■

În localit. cafenelei de odinioară alui Huzó.

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că 1009 29—50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în atelier de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de-a putea corespunde tuturor esigențelor moderne.

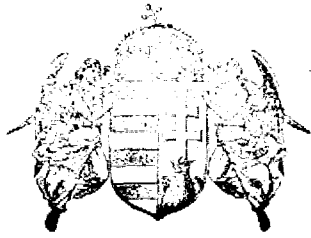
Primește tot felul de lucrări de branșa asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primește estin mobilarea de locuințe în loc și provință. La mutări primesc transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri estine.

Reiner I. Gyula,

taplster și împodobitor.

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

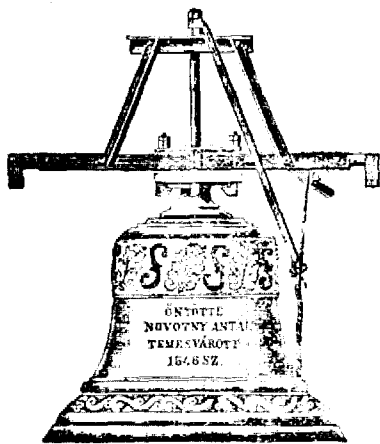

Turnătorie de clopote și de metal

a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiustări de fer bătut, construite sare a le întoarea cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provezute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura

S și p-ntu aceea su un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. așa că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton unui clopot de 408 kg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toace de metal.

Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 27-52

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravalia noua!

Următorul D-nei Ved. I. Sütö

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă,
porțelan, lampe și
rame de tablouri.

67 26—

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20).
Casa contelui Nádasdy, colțul străzii
Forray.

Pe lângă prețuri mderate se
află de vinzare vase de porțelan,
pentru cafea, ceain; vase de la-
voir, obiecte de gală din majolika,
lampe de masă și pendante, tot
felul de obiecte de sticlă, obiecte de
cristal, colorate șcl.

Petrol de cristal,
litru 20 cr. (40 fl.).

Pravalia noua!

Cel mai eftin isvor de cumpărare
din Arad.

Juvaericeale,

bucăți de aur și argint (frante)

bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile
cele mai scumpe, sau le schimbă cu
alte obiecte. 1005 117—

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templom.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 76—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
loc și provință se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctal.

ARAD, Tipografia Aurel Popovici-Barcian.

Stofe moderne

pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai d
ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără

CONCURENȚA

Cumpărări

avantajoase

Stofe de Cybelin, lățime 120 cm

„ lucii pentru dame „ 120

„ tesătura noduroasa „ 120

„ late, negre și colorii „ 140

CATIFEA

pentru spălat

modele admirabile.

Flanel francez și

barchet p. spălat

91 16—

Prăvălia de mode alui

SINGER

SÁNDOR

(Casa Fischer Eliz).

In provință trimitem

mustre gratuit